

Meer over de Route

De wandelroute met Marycken de molenaarster voert je langs de rijke geschiedenis van Zaltbommel in de Hanzetijd. Het verhaal begint bij de Waterpoort, de enige stadspoort die nog overeind staat, en neemt je mee door straten, bolwerken en plekken waar ooit talloze molens draaiden.

Waterpoort

Enige overgebleven stadspoort, startpunt van de wandeling.

Onderweg ontdek je hoe belangrijk molens waren voor handel, voedsel en ambacht, en hoe ze het stadsbeeld eeuwenlang hebben bepaald.

De route voert langs de Molenwal en het bolwerk De Kat, waar meerdere molens hebben gestaan, en eindigt bij de plek van de verdwenen Gamerschepoort. Hier kreeg Marycken in 1584 toestemming om haar nieuwe molen te bouwen, nadat haar oude molen door oorlogsgeweld verloren was gegaan. Je loopt door straten met namen die nog steeds herinneren aan deze molengeschiedenis, langs middeleeuwse stadsmuren, plekken van oude kloosters, Joods leven, oliemolens en monumentale panden die de sfeer van de Hanze ademen.

Molen in de Hanzetijd

Standerdmolen uit de zestiende eeuw (door A. Sadler, 1580)

De wandeling brengt zo de wereld van de Hanzekooplieden, molenaars en stadsbewoners tot leven. Met Marycken als gids ervaar je Zaltbommel zoals het er in de zestiende eeuw uitzag: een bruisende stad, vol handel, bedrijvigheid en de draaiende wieken van de molens die alles in beweging hielden.

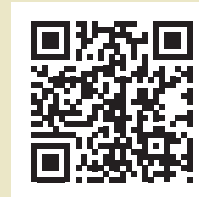
Wie is Marycken

Een bijzondere historische vrouw

Marycken Hanrick Machielsens, beter bekend als Marycken de molenaarster, is een bijzondere historische vrouw uit de Hanzetijd van Zaltbommel. Waar de meeste molenaars naamloos zijn verdwenen in de geschiedenis, is zij een van de weinigen die met naam bekend is gebleven. Haar verhaal geeft een uniek inkijkje in het leven in een stad waar molens onmisbaar waren voor handel, voedsel en overleven.

In 1584, in een periode van oorlog en onrust, vroeg Marycken aan de stadsraad toestemming om een nieuwe molen te bouwen bij de Gamerschepoort. Haar eerdere molen was in de strijd verloren gegaan, vermoedelijk door brand en vernieling tijdens de gevechten tussen Geuzen en Spanjaarden. Toch liet zij zich niet breken: Marycken stond op, vroeg haar recht op werk en bestaanszekerheid terug, en kreeg toestemming om opnieuw een molen te laten bouwen.

Met het bezit van de molen vervulde Marycken een belangrijke economische functie in de stad. Haar naam en verhaal maken haar tot een opvallende verschijning in de geschiedenis van Zaltbommel, als een zelfstandige vrouw die aan het werk was en als molenaarster haar beroep uitoefende.

Hanzestad Zaltbommel

Wandelroute Marycken

Zaltbommel officieel Hanzestad sinds 2022

Bewandel het leven van Marycken

Molenaarster in 1584

Marycken Hanrick Machielsens, beter bekend als Marycken de molenaarster, schreef geschiedenis in het Zaltbommel van de Hanzetijd. Waar anderen in de vergetelheid raakten, bleef haar naam klinken. Als vrouw die de molen liet draaien, handel mogelijk maakte en het leven in de stad in beweging hield.

Bron: Impressie Marycken is een kunstmatig gegenereerd beeld

f o Inspiratie opdoen? Bekijk onze social media!

www.hanzestadzaltbommel.nl

Wandelroute

Feitelijk historische informatie
Scan de QR code. Op deze pagina vind je uitgebreide informatie over al het moois dat u gaat tegekomen op de gehele route.

Kaart uit 1557

Detail van de kaart van Jacob van Deventer uit 1557 met molens bij de Gamerschepoort.

Standerdmolen

Molens van het type waar Marycken mee maalde, de standerdmolens, bestaan nog steeds. In Nederland zijn er nog een kleine vijftig bewaard gebleven. Dit afgebeelde exemplaar staat bij Arnhem. Bron: collectie Openluchtmuseum

Beleg van Bommel

Afbeelding uit 1574 van de belegering van Zaltbommel door de Spanjaarden. Het schilderij is te zien in het stadsmuseum.

Stenen molen

Her en der in de stad stonden verschillende molens. Deze torenmolen staat ingetekend op een kaart van J. Blaeu (uitsnede) uit 1649.

Oude nonnenklooster

Overblijfselen van het oude nonnenklooster. Maar op deze plek stond ooit een oliemolen, waar pitten en zaden werden geperst tot olie.

Handelsmerk

Een Middeleeuws merkteken gevonden in de Maartenskerk van Zaltbommel. Dergelijke merktekens werden vaak toegepast, op graferken, maar ook om goederen, zoals graan aangevoerd in zakken, te markeren.

- 1 Waterpoort** Start van wandeling
- 2 Korte Tolstraat 31** Gouden schip
- 3 Molenwal 33** Locatie voormalige molens
- 4 Molenwal 7a** Stadslandschap van daken
- 5 Bolwerk de Kat** Hier stond molen de Kat
- 6 Molenwal 20** Opvallende schuur
- 7 Kruispunt** Voormalige Gamerschepoort
- 8 Kruispunt** Locatie molen van Marycken
- 9 Gamerschestraat 60-64 & 73** Hanzetijd!
- 10 Zandstraat** 14e eeuwse stadsmuur
- 11 Nonnenstraat** Eén van de oudste straten
- 12 Oliemolen 2** Locatie oude oliemolen
- 13 Mikwe** Voormalig joods badhuis
- 14 Oliestraat** verwijst naar molen in 14e eeuw
- 15 Markt** Pothuis
- 16 Markt 3** Werk- en woonhuis uit Hanzetijd
- 17 Markt 9** Pand met insteekverdieping
- 18 Markt 2** 13e eeuw woonhuis en handshuis
- 19 Markt 6** Huis met oorsprong uit Hanzetijd
- 20 Waterstraat 26** Renaissancegevel